

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

692

Na temelju članka 173. stavka 3. i članka 194. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 80/13, 153/13 i 78/15), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 31. ožujka 2017. godine donijela

UREDBU O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE U OKOLIŠU

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovom Uredbom uređuju se djelatnosti koje se smatraju opasnim za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, kriteriji prema kojima se procjenjuje prijeteca opasnost i utvrđuje šteta u okolišu, najprikladnije mjere za otklanjanje štete u okolišu, njihova svrha i način odabira, način otklanjanja štete u okolišu (uključujući posebne uvjete glede pojedinih sastavnica okoliša, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa), te način specificiranja troškova vezano za utvrđivanje i otklanjanje prijetee opasnosti i štete u okolišu, postupak utvrđivanja mjera te druga pitanja s tim u vezi.

Članak 2.

Ova Uredba sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktivom 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30. 4. 2004.)
2. Direktivom 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 102, 11. 4. 2006.)
3. Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (Tekst značajan za EGP) (SL L 140, 5. 6. 2009.)
4. Direktivom 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 178, 28. 6. 2013.).

Definicije pojmova

Članak 3.

(1) Pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

1. *emisija* je ispuštanje, istjecanje ili uvođenje u okoliš tvari, smjesa, organizama ili mikroorganizama koje je posljedica ljudskih aktivnosti
2. *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša
3. *mjere otklanjanja štete, odnosno mjere otklanjanja* su svako djelovanje ili kombinacija djelovanja, uključujući mjere za ublažavanje stanja ili privremene mjere za obnovu, oporavak ili zamjenu oštećenih prirodnih dobara i/ili oslabljenih usluga, ili za osiguravanje jednakovrijedne alternative tim dobrima ili uslugama kako je predviđeno Prilogom II. ove Uredbe te mjere sanacije/sanacijske mjere/sanacija
4. *mjere sprječavanja štete, odnosno mjere sprječavanja* su sve mjere poduzete kao odgovor na događaj, djelo ili propust djelovanja, koji je izazvao prijetecu opasnost od štete radi sprječavanja ili svođenja te štete na najmanju moguću mjeru, što uključuje i preventivne mjere/mjere otklanjanja prijetee opasnosti od štete
5. *nadležno tijelo* je tijelo nadležno za prijedlog mjera za otklanjanje štete kada izradu sanacijskog programa osigurava Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo za pojedine sastavnice okoliša

6. *obnavljanje uključujući prirodno obnavljanje* je, u slučaju vode, morske vode, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa, vraćanje oštećenih prirodnih dobara i/ili oslabljenih usluga u početno stanje, a u slučaju oštećenja zemljišta, obnavljanje podrazumijeva otklanjanje svakog značajnog rizika od štetnog utjecaja na život i zdravlje ljudi

7. *operater* je svaka fizička ili pravna, privatna ili javna osoba koja obavlja ili nadzire profesionalnu djelatnost/aktivnost ili na koju je prenesena ovlast donošenja gospodarskih odluka o tehničkom obavljanju te djelatnosti/aktivnosti prema posebnim propisima, uključujući nositelja dozvole ili odobrenja za tu djelatnost/aktivnost ili osobu koja tu djelatnost upisuje u registar ili prijavljuje

8. *ovlašteni procjenitelj* je pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša procjene šteta nastalih u okolišu uključujući i prijeteće opasnosti od štete sukladno Zakonu i provedbenim propisima kojima se uređuju uvjeti za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

9. *ovlaštenik* je pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša izrade sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća sukladno Zakonu i provedbenim propisima kojima se uređuju uvjeti za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša

10. *početno stanje* je stanje prirodnih dobara i usluga u vrijeme nastanka štete koji bi se održali da nije nastala šteta u okolišu, procijenjeno na temelju najboljih raspoloživih podataka

11. *povoljno stanje očuvanosti prirodnog staništa* je:

a) kada su njegovo područje prirodne rasprostranjenosti i površine koje stanište na njemu pokriva stabilni ili se povećavaju

b) kada postoji posebna struktura i funkcije potrebne za njegovo dugoročno održanje i vjerojatno je da će i dalje postojati u doglednoj budućnosti, i

c) kada je stanje očuvanosti njegovih tipičnih vrsta povoljno u skladu s definicijom stanja očuvanosti zaštićene vrste

12. *povoljno stanje očuvanosti zaštićene vrste* je:

a) kada podaci o populacijskoj dinamici za dotičnu vrstu pokazuju da se ona dugoročno održava kao komponenta svojih prirodnih staništa sposobna za život

b) kada se područje prirodne rasprostranjenosti vrste ne smanjuje niti je vjerojatno da će se smanjivati u doglednoj budućnosti

c) kada stanište jest, i vjerojatno je da će i dalje biti, dovoljno veliko za održanje svojih populacija na dugoročnoj osnovi

13. *prirodna dobra* su zaštićene vrste i prirodna staništa, vode, morske vode i zemljište

14. *profesionalna djelatnost/aktivnost* je svaka aktivnost koja se obavlja u okviru gospodarske djelatnosti ili poduzeća neovisno o tome je li privatna ili javna, profitna ili neprofitna

15. *stanje očuvanosti prirodnoga staništa* je zbroj utjecaja na prirodno stanište i njegove tipične vrste, a koji mogu utjecati na njegovu dugoročnu prirodnu rasprostranjenost, strukturu i funkcije kao i na dugoročni opstanak njegovih tipičnih vrsta unutar područja njegove prirodne rasprostranjenosti

16. *stanje očuvanosti zaštićene vrste* je zbroj utjecaja na dotičnu vrstu, a koji utječu na dugoročnu rasprostranjenost i brojnost njezinih populacija na području prirodne rasprostranjenosti te vrste

17. *šteta* u smislu odgovornosti za štetu u okolišu je mjerljiv štetni učinak, odnosno nepovoljna ili negativna promjena na prirodnim dobrima ili uslugama prirodnih dobara, koji može nastati na izravan ili neizravan način

18. *šteta u okolišu* je svaka šteta nanesena:

a) *zaštićenim vrstama i prirodnim staništima* prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode, a koja ima značajan nepovoljan utjecaj na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti tih staništa i vrsta i ne uključuje prethodno utvrđene nepovoljne posljedice proizašle iz operaterove radnje koju je nadležno tijelo izričito odobrilo u skladu s posebnim propisima iz područja zaštite prirode. Značaj nepovoljnog utjecaja procjenjuje se u odnosu na početno stanje, uzimajući u obzir kriterije iz Priloga I. ove Uredbe

b) *vodama*, a koja ima značajan negativan utjecaj na ekološko, kemijsko i/ili količinsko stanje ili dobar ekološki potencijal voda, uključujući štetu nastalu u skladu s posebnim propisima iz područja vodnoga gospodarstva uz iznimku onoga što se po tim propisima smatra neodstupanjem od postizanja ciljeva zaštite voda

c) *morskim vodama* koja ima značajan negativan utjecaj na očuvanje i postizanje dobrog stanja okoliša morskih voda, u skladu s provedbenim propisima iz područja upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem

d) *zemljištu*, čije onečišćenje uzrokuje značajan rizik od štetnog utjecaja na zdravlje ljudi zbog izravnog ili neizravnog unošenja tvari, smjesa, organizama ili mikroorganizama u, na ili pod zemljište

19. *troškovi* su troškovi opravdani potrebom osiguranja valjane i djelotvorne provedbe ove Uredbe uključujući troškove procjene prijetee opasnosti od štete, procjene štete u okolišu, alternativnih mjera, kao i administrativne zakonske troškove, troškove izvršenja, troškove prikupljanja podataka i druge opće troškove te troškove praćenja i nadzora

20. *usluge i usluge prirodnih dobara* su funkcije prirodnog dobra u korist drugog prirodnog dobra ili javnosti

21. *vode* su sve vode sukladno propisima iz područja vodnoga gospodarstva

22. *Zakon* je Zakon o zaštiti okoliša

23. *zaštićene vrste i prirodna staništa* su:

a) strogo zaštićene vrste prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode

b) prirodna staništa utvrđena prema posebnom propisu o ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima.

(2) Izrazi koji se koriste u ovome propisu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Područje primjene

Članak 4.

Odredbe ove Uredbe primjenjuju se na prijetecu opasnost od štete i štetu u okolišu koje mogu nastati uslijed obavljanja djelatnosti/aktivnosti koje predstavljaju rizik za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, a u smislu ove Uredbe obuhvaćaju:

1. bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost navedenu u Prilogu III. ove Uredbe

2. bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost, koja nije navedena u Prilogu III. ove Uredbe, kojom je operater svojom krivnjom ili nemarnim djelovanjem prouzročio prijetecu opasnost od štete ili štetu na zaštićenim vrstama i prirodnim staništima.

Izuzeća od primjene

Članak 5.

(1) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu ili prijetecu opasnost od takve štete:

1. koju uzrokuje oružani sukob, rat, građanski rat ili pobuna

2. koju uzrokuje izvanredna, neizbježna i neotklonjiva prirodna pojava

3. proizašlu iz slučaja za koji odgovornost ili odšteta pripadaju području primjene međunarodnih konvencija navedenih u Prilogu IV. ove Uredbe, uključujući svaku njihovu izmjenu i dopunu.

(2) Odredbe ove Uredbe ne dovode u pitanje pravo operatera da ograniči svoju odgovornost u skladu s Konvencijom o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. uključujući svaku njenu izmjenu i dopunu.

(3) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju na one nuklearne opasnosti ili štetu u okolišu ili prijetecu opasnost od štete eventualno prouzročene aktivnostima obuhvaćenima Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) ili prouzročene slučajem ili aktivnošću za koje odgovornost ili odšteta pripadaju području primjene međunarodnih instrumenata navedenih u Prilogu V. ove Uredbe, uključujući svaku njihovu izmjenu i dopunu.

(4) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju na aktivnosti čija je glavna svrha državna obrana ili međunarodna sigurnost ni na aktivnosti čija je jedina svrha zaštita od prirodnih katastrofa.

(5) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju:

1. na štetu prouzročenu emisijom, događajem ili iznenadnim događajem koji su se dogodili prije 30. travnja 2007. godine

2. na štetu prouzročenu emisijom, događajem ili iznenadnim događajem koji su se dogodili nakon 30. travnja 2007. godine ako proizlaze iz posebne djelatnosti/aktivnosti završene prije navedenog datuma

3. na štetu, ako je od emisije, događaja ili iznenadnog događaja koji je prouzročio štetu prošlo više od 30 godina.

(6) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete koje su uklonjene na trošak operatera prije stupanja na snagu ove Uredbe.

(7) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete koje su uklonjene na trošak operatera primjenom posebnih propisa.

II. NAČIN UTVRĐIVANJA PRIJETEE OPASNOSTI OD ŠTETE I ŠTETE U OKOLIŠU

Procjena značaja štete u okolišu ili prijetee opasnosti od štete

Članak 6.

(1) Procjenu značaja prijetee opasnosti od štete i štete u okolišu obavlja ovlašteni procjenitelj.

- (2) Pri procjeni značaja štete u okolišu ili prijetee opasnosti od štete ovlašteni procjenitelj mora uzeti u obzir sljedeće:
1. obilježja profesionalnih djelatnosti/aktivnosti navedenih u članku 4. ove Uredbe
 2. obilježja mjesta nastanka štete u okolišu odnosno obilježja mjesta prijetee opasnosti od štete
 3. područje utjecaja šetnog djelovanja i mogućeg šetnog djelovanja na okoliš i mogućnost umnožavanja mogućih šetnih posljedica
 4. utjecaj prijetee opasnosti od štete ili štete u okolišu na život i zdravlje ljudi
 5. utjecaj prijetee opasnosti od štete ili štete u okolišu na prirodna dobra i/ili usluge
 6. kakvoću i obujam potrebnih aktivnosti i mjera radi otklanjanja štete u okolišu, odnosno sprječavanja prijetee opasnosti od štete.

(3) Značaj potencijalnih šetnih promjena u okolišu u odnosu na početno stanje ovlašteni procjenitelj utvrđuje u skladu s Prilogom I. ove Uredbe.

(4) Ovlašteni procjenitelj ispunjava obrazac iz Priloga VI. ove Uredbe i dostavlja središnjem tijelu državne uprave koje u skladu sa svojom nadležnošću sukladno Zakonu obavi očevid na mjestu štete u okolišu ili prijetee opasnosti od štete.

Mjere za otklanjanje štete u okolišu

Članak 7.

(1) Operater je obvezan poduzeti sve primjenjive mjere pomoću kojih se okoliš može dovesti do stanja prije nastanka štete, odnosno one kojima se na izvoru nastanka trajno otklanja opasnost od štete.

(2) Zajednički okvirni uvjeti koje treba primijeniti za izbor mjera za osiguranje otklanjanja šteta u okolišu utvrđeni su u Prilogu II. ove Uredbe.

(3) Ovlaštenik koji izrađuje sanacijski program je obvezan koristiti Prilog II. ove Uredbe za predlaganje mjera otklanjanja.

(4) Ministarstvo poziva u postupku utvrđivanja mjera, a u okviru postupka ishodenja suglasnosti na sanacijski program zainteresiranu javnost, uključujući osobe koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu, osobe koje mogu dokazati dovoljan pravni interes u pogledu donošenja odluka o okolišu koje se odnose na štetu ili narušeno pravo u skladu sa Zakonom te osobe na čijem bi se zemljištu provodile mjere otklanjanja na zemljištu da daju primjedbe na predložene mjere te osigurava da se te primjedbe uzmu u obzir prilikom odabira i provedbe mjera.

III. ODREĐIVANJE TROŠKOVA

Članak 8.

Troškovi koji nisu izraženi novčanom vrijednosti se obvezno utvrđuju određivanjem ekonomskih vrijednosti okoliša. Ove se vrijednosti mogu utvrđivati i pojedinačno s obzirom na pojedine sastavnice okoliša i to za određivanje obujma dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja može se koristiti neka od metoda određivanja ekonomskih vrijednosti okoliša prema Prilogu VII. ove Uredbe.

Članak 9.

Prilozi I., II., III., IV., V., VI. i VII. čine sastavni dio ove Uredbe.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Danom stupanja na snagu ove Uredbe prestaje važiti Uredba o načinu utvrđivanja šteta u okolišu (»Narodne novine«, broj 139/08).

Članak 11.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 022-03/17-03/27

Urbroj: 50301-25/25-17-4

Zagreb, 31. ožujka 2017.

Predsjednik

mr. sc. Andrej Plenković, v. r.

PRILOG I.

KRITERIJI ZA UTVRĐIVANJE ZNAČAJA ŠTETNIH PROMJENA U ODNOSU NA POČETNO STANJE KOD ZAŠTIĆENIH VRSTA I PRIRODNIH STANIŠTA

Značaj svake štete koja ima štetan učinak na postizanje ili održavanje povoljnog stanja zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa mora se procijeniti u odnosu na: stanje očuvanosti zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa u trenutku prije nastanka štete, usluga u okolišu koje zaštićene vrste i/ili staništa omogućuju, kao i sposobnosti njihovog prirodnog obnavljanja, sukladno propisima kojima se uređuje zaštita prirode.

a) Znatne nepovoljne promjene u odnosu na uvjete koje su zaštićene vrste i/ili prirodna staništa imali u početnom stanju određuju se pomoću mjerljivih podataka, kao što su:

1. broj jedinki, njihova gustoća ili površina koju pokrivaju
2. uloga određenih jedinki ili oštećenog područja u odnosu na očuvanost zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa procijenjena na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i na razini države, najviše do razine Europske unije
3. sposobnost razmnožavanja zaštićene vrste (prema dinamici specifičnoj za tu vrstu ili populaciju), sposobnost preživljavanja zaštićene vrste i/ili sposobnost prirodnog staništa za prirodno obnavljanje (prema dinamici specifičnoj za karakterističnu vrstu prirodnog staništa ili dinamiku populacija te vrste)
4. sposobnost zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa da se oporavi unutar kratkog vremena nakon šetnog događaja, do stanja koje se smatra jednakim ili boljim od početnog stanja, bez ikakvih intervencija, osim pojačanih mjera zaštite tj. samo dinamikom zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa.

Šteta s utvrđenim učinkom na zdravlje ljudi se smatra značajnom štetom.

b) Značajnom štetom na zaštićenim vrstama i prirodnim staništima neće se smatrati:

1. negativne promjene na zaštićenim vrstama i/ili prirodnim staništima manje od prirodnih kolebanja koje se smatraju očekivanima za odnosnu zaštićenu vrstu ili prirodno stanište
2. negativne promjene u okolišu uslijed prirodnih uzroka, ili one koje proizlaze iz djelatnosti/aktivnosti vezanih za uobičajeno upravljanje područjima, koje proizlaze prema planu upravljanja pojedinim područjem ili one koje su posljedica ranijeg načina obavljanja djelatnosti operatera, odnosno korištenja postrojenja
3. šteta na zaštićenoj vrsti i/ili prirodnom staništu, za koje je utvrđeno da će se oporaviti unutar kratkog vremena i bez posebnih aktivnosti čovjeka, u stanje prije nastanka šetnog djelovanja ili u stanje koje samom dinamikom zaštićene vrste ili staništa dovodi do stanja jednakog ili boljeg od početnog stanja.

PRILOG II.

MJERE ZA OTKLANJANJE ŠTETE U OKOLIŠU

Ovim Prilogom utvrđuje se okvir koji treba primijeniti za izbor najprimjerenijih mjera za osiguranje otklanjanja štete u okolišu.

1. OTKLANJANJE ŠTETE NA VODI, MORSKOJ VODI, ZAŠTIĆENIM VRSTAMA, PRIRODNIM STANIŠTIMA I/ILI USLUGAMA PRIRODNIH DOBARA

Otklanjanje štete u okolišu u odnosu na vode ili morske vode ili zaštićene vrste ili prirodna staništa postiže se ponovnom uspostavom početnog stanja okoliša putem primarnog, dopunskog i kompenzacijskog otklanjanja, pri čemu:

a) primarno otklanjanje je svaka mjera otklanjanja kojom se oštećena prirodna dobra i/ili oštećene usluge u potpunosti ili približno vraćaju u početno stanje

b) dopunsko otklanjanje je svaka mjera otklanjanja poduzeta u odnosu na prirodna dobra i/ili usluge radi nadomještanja, zato što primarno otklanjanje nije dovelo do potpune ponovne uspostave oštećenih prirodnih dobara i/ili usluga

c) kompenzacijsko otklanjanje je svaka aktivnost poduzeta radi nadomještanja privremenih gubitaka prirodnih dobara i/ili usluga koji se pojavljuju od dana nastanka štete sve dok primarno otklanjanje ne postigne puni učinak

d) privremeni gubici su gubici nastali zbog činjenice da oštećena prirodna dobra i/ili usluge ne mogu privremeno obavljati svoje ekološke funkcije ili ispunjavati usluge za druga prirodna dobra ili javnost sve dok primarne ili dopunske mjere ne postignu svoj učinak. Ovo ne podrazumijeva financijsku nadoknadu namijenjenu javnosti.

Ako primarno otklanjanje ne dovede do ponovne uspostave početnog stanja okoliša, poduzet će se dopunsko otklanjanje. Pored toga poduzet će se kompenzacijsko otklanjanje radi nadomještanja privremenih gubitaka.

Otklanjanje štete u okolišu, u pogledu štete nanesene vodi, morskoj vodi, te zaštićenim vrstama ili prirodnim staništima, također podrazumijeva otklanjanje svakog značajnog rizika od šetnog utjecaja na zdravlje ljudi.

1.1. Ciljevi otklanjanja

Svrha primarnog otklanjanja